

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

5 decembrie 2019*

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Directiva 2008/98/CE – Articolele 30 și 33 – Planuri de gestionare a deșeurilor – Comunitățile autonome Insulele Baleare și Insulele Canare (Spania) – Obligație de revizuire – Obligație de notificare către Comisie – Lipsa unei puneri în întârziere în conformitate cu normele – Trimitere prematură a punerii în întârziere – Inadmisibilitate”

În cauza C-642/18,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 258 TFUE, introdusă la 12 octombrie 2018,

Comisia Europeană, reprezentată de S. Pardo Quintillán, de E. Sanfrutos Cano și de F. Thiran, în calitate de agenți,

reclamantă,

împotriva

Regatului Spaniei, reprezentat de L. Aguilera Ruiz, în calitate de agent,

pârât,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din doamna L.S. Rossi (raportoare), președintă de cameră, și domnii J. Malenovský și F. Biltgen, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 5 septembrie 2019,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: spaniola.

Hotărâre

- 1 Prin cererea introductivă, Comisia Europeană solicită Curții să constate că, prin nerevizuirea planurilor de gestionare a deșeurilor prevăzute de Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive (JO 2008, L 312, p. 3) în ceea ce privește comunitățile autonome Insulele Baleare și Insulele Canare și prin neinformarea oficială a Comisiei despre revizuirea acestor planuri, Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 alineatul (1) și, respectiv, al articolului 33 alineatul (1) din această directivă.

Cadrul juridic

- 2 Articolul 28 alineatul (1) din Directiva 2008/98 prevede:

„Statele membre se asigură că autoritățile lor competente stabilesc, în conformitate cu dispozițiile articolelor 1, 4, 13 și 16, unul sau mai multe planuri de gestionare a deșeurilor.

Planurile, considerate individual sau în combinație, acoperă întregul teritoriu geografic al statului membru în cauză.”

- 3 Articolul 30 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Statele membre se asigură că planurile de gestionare a deșeurilor și programele de prevenire a generării deșeurilor sunt evaluate cel puțin o dată la șase ani și revizuite după caz și, acolo unde se aplică, în conformitate cu articolele 9 și 11.”

- 4 Articolul 33 alineatul (1) din directiva menționată are următorul cuprins:

„Statele membre informează Comisia cu privire la planurile de gestionare a deșeurilor și programele de prevenire a generării deșeurilor menționate la articolele 28 și 29 în momentul în care au fost adoptate și în cazul în care au survenit modificări importante în cadrul planurilor și programelor.”

- 5 În temeiul articolului 40 alineatul (1) din Directiva 2008/98, termenul pentru transpunerea acestei directive era stabilit la 12 decembrie 2010, și anume la doi ani de la intrarea sa în vigoare la 12 decembrie 2008.

Procedura precontencioasă

- 6 La 18 noiembrie 2016, Comisia a adresat Regatului Spaniei o scrisoare de punere în întârziere în care susținea că, prin neadoptarea sau prin nerevizuirea planurilor de gestionare a deșeurilor în ceea ce privește comunitățile autonome Aragon, Insulele Baleare, Insulele Canare, Cantabria, Castilla-La Mancha, Catalonia, Extremadura, Galicia, La Rioja, Madrid, Murcia și Navarra, precum și orașul autonom Ceuta și, în consecință, prin nenotificarea către Comisie a acestor planuri, Regatul Spaniei a încălcat articolul 28 alineatul (1), articolul 30 alineatul (1) și articolul 33 alineatul (1) din Directiva 2008/98.
- 7 Regatul Spaniei a răspuns la această ultimă scrisoare de punere în întârziere printr-o scrisoare din 18 ianuarie 2017.

- 8 La 14 iulie 2017, Comisia a emis un aviz motivat în care a concluzionat că Regatul Spaniei continua să nu își îndeplinească obligațiile care îi reveneau în temeiul Directivei 2008/98 în ceea ce privește comunitățile autonome Aragon, Insulele Baleare, Insulele Canare, Madrid, precum și orașul autonom Ceuta și a invitat acest stat membru să adopte măsurile necesare în termen de două luni de la primirea acestui aviz motivat, și anume 14 septembrie 2017.
- 9 Regatul Spaniei a răspuns la respectivul aviz motivat prin scrisorile din 14 septembrie 2017, precum și din 17 ianuarie, din 18 mai, din 23 mai și din 6 iunie 2018.
- 10 Întrucât a considerat că Regatul Spaniei nu adoptase încă măsurile necesare pentru a se conforma obligațiilor care îi reveneau în temeiul Directivei 2008/98, Comisia a decis, la 12 octombrie 2018, să introducă prezenta acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

Procedura în fața Curții

- 11 În cererea introductivă, Comisia a susținut că, prin neadoptarea sau prin nerevizuirea și, în consecință, prin nenotificarea planurilor de gestionare a deșeurilor în ceea ce privește comunitățile autonome Aragon, Insulele Baleare, Insulele Canare și Madrid, precum și orașul autonom Ceuta, Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care decurg din articolul 28 alineatul (1), din articolul 30 alineatul (1) și, respectiv, din articolul 33 alineatul (1) din Directiva 2008/98.
- 12 Ținând seama de informațiile comunicate de Regatul Spaniei în memoriul său în apărare privind în esență adoptarea și transmiterea către Comisie, în cursul anului 2018, a unor noi planuri de gestionare a deșeurilor în ceea ce privește comunitățile autonome Aragon și Madrid, precum și orașul autonom Ceuta, Comisia a decis să se desisteze de acțiunea sa în constatarea neîndeplinirii obligațiilor în măsura în care viza aceste comunități autonome și acest oraș autonom. În plus, în ceea ce privește comunitățile autonome Insulele Baleare și Insulele Canare, Comisia a decis să retragă motivul referitor la lipsa adoptării planurilor de gestionare a deșeurilor pentru aceste două comunități autonome, și anume motivul întemeiat pe încălcarea articolului 28 alineatul (1) din Directiva 2008/98, întrucât aceste planuri, adoptate înainte de intrarea în vigoare a directivei menționate, au fost comunicate de Regatul Spaniei.
- 13 Astfel, Comisia a limitat obiectul acțiunii sale în constatarea neîndeplinirii obligațiilor la motivele referitoare la încălcarea obligațiilor de revizuire și de notificare a planurilor de gestionare a deșeurilor prevăzute la articolul 30 alineatul (1) din Directiva 2008/98 și, respectiv, la articolul 33 alineatul (1) din această directivă, în ceea ce privește numai comunitățile autonome Insulele Baleare și Insulele Canare.

Concluziile părților

- 14 Comisia solicită Curții:
 - declararea faptului că, prin nerevizuirea planurilor de gestionare a deșeurilor prevăzute de Directiva 2008/98 în ceea ce privește comunitățile autonome Insulele Baleare și Insulele Canare, Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 30 alineatul (1) din această directivă;
 - declararea faptului că, prin neinformarea oficială a Comisiei cu privire la revizuirea planurilor de gestionare a deșeurilor în ceea ce privește comunitățile autonome Insulele Baleare și Insulele Canare, Regatul Spaniei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 33 alineatul (1) din directiva menționată și

– obligarea Regatului Spaniei la plata cheltuielilor de judecată.

15 Regatul Spaniei solicită Curții:

- respingerea acțiunii și
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la admisibilitatea acțiunii

- 16 Trebuie amintit că scopul procedurii precontencioase prevăzute la articolul 258 primul paragraf TFUE este de a acorda statului membru în cauză posibilitatea de a se conforma obligațiilor sale care decurg din dreptul Uniunii ori de a-și valorifica în mod util mijloacele de apărare împotriva motivelor Comisiei. Regularitatea acestei proceduri constituie astfel o garanție esențială urmărită de Tratatul FUE pentru a asigura protecția drepturilor statului membru în cauză. Numai în situația în care garanția menționată este asigurată, procedura contradictorie din fața Curții îi poate permite acesteia să se pronunțe cu privire la aspectul dacă efectiv statul membru nu și-a îndeplinit obligațiile a căror încălcare este invocată de Comisie. În special, scrisoarea de punere în întârziere are ca scop, în cadrul procedurii precontencioase, să delimiteze obiectul litigiului și să indice statului membru elementele necesare pentru pregătirea apărării sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 iunie 2003, Comisia/Italia, C-145/01, EU:C:2003:324, punctul 17 și jurisprudența citată).
- 17 De asemenea, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, emiterea unei scrisori de punere în întârziere, în temeiul articolului 258 primul paragraf TFUE, presupune, în prealabil, ca o neîndeplinire a unei obligații care revine statului membru în cauză să poată fi invocată în mod valabil de Comisie (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 15 februarie 2001, Comisia/Franța, C-230/99, EU:C:2001:100, punctul 32, și Hotărârea din 27 octombrie 2005, Comisia/Luxemburg, C-23/05, EU:C:2005:660, punctul 7).
- 18 Rezultă de aici că deschiderea fazei precontencioase a procedurii prevăzute la articolul 258 primul paragraf TFUE, chiar dacă nicio neîndeplinire a unei obligații care revine statului membru în cauză nu poate fi invocată în mod valabil de Comisie, afectează în mod necesar regularitatea procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor de către un stat membru.
- 19 Pe de altă parte, lipsa unei puneri în întârziere care să îndeplinească cerințele articolului 258 TFUE constituie o cauză de inadmisibilitate de ordine publică pe care Curtea o poate examina, în orice moment, din oficiu (a se vedea în acest sens Ordonanța din 13 septembrie 2000, Comisia/Țările de Jos, C-341/97, EU:C:2000:434, punctul 21, și Hotărârea din 27 octombrie 2005, Comisia/Luxemburg, C-23/05, EU:C:2005:660, punctele 5 și 7).
- 20 În speță, astfel cum a arătat în esență doamna avocată generală la punctele 17-19 din concluziile sale, prin faptul că a adresat Regatului Spaniei scrisoarea de punere în întârziere la 18 noiembrie 2016, Comisia a reproșat acestui stat membru o neîndeplinire a anumitor obligații prevăzute de Directiva 2008/98, care nu putea fi încă invocată la această dată.
- 21 În primul rând, astfel cum reiese din replică, Comisia a interpretat articolul 30 alineatul (1) din această directivă, care prevede că statele membre se asigură că planurile de gestionare a deșeurilor sunt evaluate cel puțin o dată la șase ani și, după caz, revizuite, în sensul că impune statelor membre să revizuiască aceste planuri în termen de șase ani de la data intrării în vigoare a directivei menționate, și anume de la 12 decembrie 2008.

- 22 Cu toate acestea, obligația de a evalua și, dacă este cazul, de a revizui planurile de gestionare a deșeurilor adoptate de comunitățile autonome Insulele Baleare și Insulele Canare, prevăzută la articolul 30 alineatul (1) din Directiva 2008/98, nu putea lua naștere decât la data expirării termenului de transpunere a acestei directive, astfel cum rezultă din articolul 40 alineatul (1) din directiva menționată, și anume de la 12 decembrie 2010.
- 23 În consecință, termenul acordat statelor membre la articolul 30 alineatul (1) din Directiva 2008/98 pentru a se achita de obligațiile prevăzute la acest articol nu expira decât la șase ani după expirarea termenului de transpunere a acestei directive, și anume la 12 decembrie 2016.
- 24 În acest mod, punând în întârziere Regatul Spaniei la 18 noiembrie 2016 să înceteze o pretinsă încălcare a obligației prevăzute la articolul 30 alineatul (1) din directiva menționată, Comisia a inițiat faza precontencioasă a procedurii prevăzute la articolul 258 TFUE în mod prematur.
- 25 Întrucât obligația a cărei nerespectare este invocată de Comisie nu a luat naștere decât ulterior datei la care scrisoarea de punere în întârziere a fost emisă, Comisia nu putea invoca în mod valabil nicio neîndeplinire a obligației prevăzute la respectivul articol 30 alineatul (1).
- 26 Admiterea contrariului ar conduce, în fond, în mod inevitabil la periclitarea cerințelor privind securitatea juridică, inerente oricărei proceduri susceptibile să devină contencioasă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 15 februarie 2001, Comisia/Franța, C-230/99, EU:C:2001:100, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 27 În al doilea rând, aceeași este situația în ceea ce privește pretinsa încălcare a obligației de notificare a oricărei modificări importante a planurilor de gestionare a deșeurilor, în sensul articolului 33 alineatul (1) din Directiva 2008/98.
- 28 Astfel, întrucât această obligație de notificare are un caracter accesoriu în raport cu cea de revizuire a acestor planuri, numai după finalizarea procedurii de evaluare și a eventualei revizuirii a planurilor respective este posibil să se aprecieze întinderea revizuirii și să se constate, dacă este cazul, că un stat membru a nu a respectat obligația de notificare prevăzută la articolul 33 alineatul (1) din această directivă.
- 29 Rezultă că nicio nerespectare a obligației de notificare, în sensul articolului 33 alineatul (1) menționat, nu putea fi invocată în mod valabil de Comisie înainte de expirarea termenului de șase ani prevăzut la articolul 30 alineatul (1) din directiva amintită, și anume anterior datei de 12 decembrie 2016.
- 30 Având în vedere toate considerațiile precedente, este necesar să se respingă acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată de Comisie ca inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 31 În temeiul articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Regatul Spaniei a solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar acțiunea introdusă de aceasta a fost declarată inadmisibilă, se impune obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea ca inadmisibilă.

2) Obligă Comisia Europeană la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături